

Den islamiska kalenderns början

En historisk och teologisk analys

Den islamiska kalendern - *al-taqwim al-hijri* - utgör ett av de mest centrala kronologiska systemen i den muslimska världen. Den är inte enbart ett sätt att mäta tid, utan fungerar även som en teologisk markör som binder samman rituella handlingar, historiska händelser och den muslimska gemenskapens kollektiva minne. Kalendern är strikt månbaserad och består av tolv månader om 29 eller 30 dagar, vilket ger ett år om 354 eller 355 dagar. Detta innebär att den islamiska tideräkningen förskjuts genom årstiderna i förhållande till den gregorianska kalendern, som är solbaserad.¹

Hijran som epokgörande händelse

Den islamiska kalendern börjar år 622 e.Kr., det år då profeten Muhammad ﷺ och hans följeslagare genomförde *al-Hijra*, migrationen från Mekka till Medina. Denna händelse markerar inte bara en geografisk förflyttning utan etableringen av den första organiserade muslimska gemenskapen (*ummah*) och därmed grunden för ett självständigt religiöst och politiskt samhälle.² Det är därför kalendern kallas *Hijri* och årtalen betecknas *AH* (*Anno Hegirae* - "efter hijran").³

Kalenderns epok fastställdes dock inte av profeten själv, utan av den

andra kalifen, ‘Omar ibn al-Khattab, som under sitt styre behövde ett enhetligt system för datering av administrativa dokument. Efter konsultation med framstående följeslagare beslutades att hijran skulle utgöra utgångspunkten, eftersom den markerade början på islams samhälleliga etablering.⁴

Teologiska dimensioner av kalenderns början

Den islamiska kalendern är intimt förknippad med Koranens betoning av månens betydelse som tidsmarkör. I Koranen sägs: *”De frågar dig om nymånarna. Säg: De är tidsbestämningar för människorna och för vallfärden.”* (Q 2:189). Detta verscitat visar att månens cykler inte enbart är astronomiska fenomen utan teologiskt sanktionerade verktyg för att strukturera religiösa handlingar såsom fastan i Ramadan och vallfärden (*hajj*).⁵

Att kalendern börjar med hijran snarare än med profetens födelse, första uppenbarelse eller död, belyser islams betoning på handling, gemenskap och institutionell etablering. Hijran representerar en vändpunkt där tron omsattes i ett konkret samhällsbygge – en teologiskt laddad manifestation av islams praktiska dimension.

Månobservation och variation i månadens början

En central aspekt av kalendern är att varje månad inleds med observationen av den nya månskäran (*hila*). Detta innebär att månadens början kan variera mellan olika geografiska områden beroende på väderförhållanden, siktförhållanden och lokala rättsliga traditioner.⁶ Även om moderna astronomiska beräkningar har utvecklats för att förutsäga nymånens födelse, kvarstår skillnader mellan länder och rättsskolor kring huruvida faktisk observation eller beräkning ska vara avgörande.⁷

Kalenderns fortsatta betydelse

Trots att många muslimska länder idag använder den gregorianska kalendern i administrativa sammanhang, förblir den islamiska kalendern central för religiösa ritualer och kulturell identitet. Den strukturerar årets viktigaste religiösa händelser och fungerar som en påminnelse om islams historiska rötter och den gemenskap som formades genom hijran.

Fotnoter

1. Den islamiska kalendern är ett strikt månår med 12 månader om 29–30 dagar. ([World History Edu](#))
2. Hijran markerar etableringen av den första muslimska *ummah* i Medina. ([Amallah](#))
3. Beteckningen *AH* står för *Anno Hegirae*, "efter hijran". ([Amallah](#))
4. Kalifen 'Omar fastställde hijran som kalenderns epok. ([About Islam](#))
5. Koranens betoning av nymånar som tidsmarkörer (Koraen 2:189). ([About Islam](#))
6. Månadens början baseras på faktisk månskärsobservation, vilket kan variera geografiskt. ([About Islam](#))
7. Skillnader i metoder för att fastställa nymånens början kvarstår trots astronomiska beräkningar. ([Middle East Eye](#))